

Raport producenta analityka. Nowy Model Produkcji Filmowej - realizacja filmów z użyciem mobilnego centrum audiowizualnego CINEBUS.

Magdalena Kamińska

ur. w 1984 w Katowicach. Ukończyłam produkcję filmową na Wydziale Radia i Telewizji Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach oraz Centrum Studiów Latinoamerykańskich Uniwersytetu Warszawskiego. Jestem stypendystką Programu Socrates Erasmus w Salamance w Hiszpanii. Doświadczenie zdobywałam pracując jako kierownik produkcji i producent wykonawczy przy filmach dokumentalnych, fabularnych i reklamowych. Współpracuje Turner Classic Movies, Canal+, oraz Centrum Sztuki Współczesnej Zamek Ujazdowski. W 2012 założyłam firmę produkcyjną Balabusta. Od 2015 roku wspólnie z Agatą Szymańską prowadzę firmę Balapolis produkującą filmy dokumentalne i fabularne, w tym koprodukcje międzynarodowe. Jesteśmy producentkami wiodącymi pełnometrażowego debiutu Zbigniewa Libery pt. *Walser* oraz Kuby Czekaja *Baby Bump*, laureata prestiżowego Biennale College-Cinema (programu dla filmów mikrobudżetowych dającego możliwość realizacji filmu w ograniczonym budżecie do 150 000 euro) którego premiera odbyła się na Międzynarodowym Festiwalu Filmowym w Wenecji w 2015 roku. Obecnie jestem w trakcie produkcji 3. filmu fabularnego pt. *Wilkołak* w reżyserii Adriana Panka oraz koprodukcji polsko-holenderskiej *The Hunter's Son* w reżyserii Ricky Rijneke.

Większość filmów produkowanych przez nas do tej pory powstawało w niewielkich budżetach o rozpiętości 600 000 – 1 200 000 zł. Temat niskiego budżetu w produkcji filmowej jest mi bliski, przede wszystkim w praktyce. Od wielu lat obserwuję produkcje filmowe realizowane w Polsce i na świecie. Stąd moje zainteresowanie współpracą międzynarodową, a także Nowym Modelem Produkcji Filmowej oraz pracą nad jego rozwojem pod kątem organizacji produkcji skupionej wokół coraz bardziej dostępnych, ułatwiających realizację technologii. Produkowanie filmów o niewielkich budżetach jest wielkim wyzwaniem. Głównie z tego względu, że mimo niewielkich środków, zmianie nie ulega system pracy, podział kompetencji, rozmach produkcji ani nawyki zespołu przyzwyczajonego do warunków gwarantowanych przez produkcje o wysokich czy średnich budżetach.

W dużym uproszczeniu, filmy za mniejsze środki realizuje się tak samo, jak duże – tylko taniej i z większym ryzykiem. Moja praca polega także na gromadzeniu środków na produkowane przeze mnie filmy. To proces żmudny i czasochłonny.

Poniższy raport pisany jest z punktu widzenia producenta – osoby obejmującej cały proces powstawania filmu. Proces płynny i podlegający częstym zmianom. W trakcie pracy szukam klucza i rozwiązań umożliwiających sprawną realizację procesu produkcji. Wierzę, że niektóre filmy można robić taniej, sprawniej i bez uszczerbku dla jakości. W raporcie analizuję działania prowadzone w ramach prac Fundacji Film Spring Open w 2017 roku skupiając się na realizacjach w ramach kursów audiowizualnych i Plenerów Film Spring Open. Przyglądam się narzędziom służącym do ich realizacji (Cinebus). Poniższy raport ma służyć opisowi osiągniętych celów oraz analizie zapotrzebowania i wyznaczeniu kierunków dalszego rozwoju Nowego Modelu Produkcji Filmowej.

Spis treści raportu:

- I. Nowy Model Produkcji Filmowej
- II. Sympozjum Nowego Modelu Produkcji Filmowej
- III. Nowy Model Produkcji Filmowej. Opis rezultatów przeprowadzonych warsztatów i kursów w 2017 roku
- IV. Organizacja Pracy w ramach Nowego Modelu Produkcji Filmowej: Nowy Model Zespołu Produkcyjnego.

Wstęp:

Fundacja Film Spring Open nie tylko buduje narzędzia służące Nowemu Modelowi Produkcji Filmowej, ale także sprawdza je w praktyce. W 2017 roku zostały podjęte rozmowy z Polskim Instytutem Sztuki Filmowej – instytucją wspierającą produkcję filmową, która także chciałaby wdrożyć Nowy Model Produkcji Filmowej w ramach poszukiwań możliwości obniżania kosztów produkcji. W wyniku rozmów zostało podpisane porozumienie. PISF zobowiązał się do rekomendowania Cinebusu dofinansowanym produkcjom. Powstał także program operacyjny przeznaczony dla produkcji filmowych o niedużych budżetach.

W 2017 roku Fundacja złożyła do PISF wniosek na produkcję krótkometrażowego filmu dokumentalnego według scenariusza Andrzeja Szypulskiego, który miał być realizowany za pomocą Nowego Modelu Produkcji Filmowej. Projekt przeszedł pierwszy etap oceny w PISF i odpadł na drugim etapie – prezentacji projektu, czyli *pitchingu*. Niestety nie udało się pozyskać środków pozwalających na przeprowadzenie produkcji w przyjętych założeniach. Mimo to, Fundacja postanowiła testować poszczególne elementy działania Nowego Modelu Produkcji Filmowej w ramach kursów audiowizualnych jakie udało się przeprowadzić w tym roku za pomocą Cinebusu – szczegóły opisane są w poniższym raporcie. W 2018 roku planowana jest wspólna produkcja studenckiego filmu za pomocą Cinebusu – we współpracy z Łódzką Szkołą Filmową oraz Hochschule für Film & Fernsehen HFF Konrad Wolf – Berlin. Obecnie trwają prace przygotowawcze nad sfinansowaniem przedsięwzięcia.

I. Nowy Model Produkcji Filmowej

W założeniach Nowy Model Produkcji Filmowej to system mający służyć powstawaniu filmów kameralnych, skierowany głównie do debiutujących twórców.

„Proponowany model chcemy zastosować do filmów współczesnych kameralnych i realizowanych przez młodych debiutujących reżyserów. Nowy Model ma na celu produkowanie więcej filmów za mniejsze pieniądze, a co za tym idzie, zaoferuje większej ilości debiutantów możliwość rozpoczęcia kariery, a instytucjom, które są powołane do finansowania twórczości filmowej zaproponuje i przetestuje model ekonomicznego wykorzystania dostępnych środków. Uważamy, że w ramach tych samych środków można zrobić więcej filmów, dzięki czemu większej ilości debiutantów umożliwić rozpoczęcie kariery.¹ Jednak idąc dalej uważam, że może on być systemem uniwersalnym, w którym filmy będą realizowane także przez twórców doświadczonych. Wiąże się to z jego filozofią, która daje możliwość robienia filmów o niewielkich budżetach za pomocą narzędzi specjalnie do tego celu zaprojektowanych.”

Nowy Model Produkcji Filmowej bazuje przede wszystkim na trzech filarach obecnych w nowoczesnym przemyśle:

¹ Źródło: Esej: „Jak robić filmy lepiej i taniej” aut. Sławomir Idziak

- Kontrola ryzyka (Risk management)
- Zwinne wytwarzanie (Agile Manufacturing)
- Szczupłe wytwarzanie (Lean Manufacturing)

Założenia systemu Nowego Model Produkcji:

1. **Jakość** - zarządzanie ryzykiem, czyli tworzenie, obok scenariusza, wstępnej wizualizacji, tzw. przewizowanie lub tworzenie brudnofilmu

Komentarz: w każdej produkcji filmowej, fundamentalny jest etap przygotowań i pracy nad scenariuszem – wszelkich prac, które rewidują scenariusz i pozwalają przygotować się do produkcji filmu, a tym samym zoptymalizować czas potrzebny na jego realizację.

Na planie filmowym na takie prace nie ma już czasu. Na ostateczną jakość powstających filmów składają się m.in. :

- Wstępna wizualizacja (prewiz, brudnofilm), czyli narzędzia wspomagające reżysera i zespół realizujący film. Więcej o zaletach i wadach brudnofilmu pisze w swoim esej Sławomir Idziak.
- storyboardy
- próby z aktorami
- analiza, czytanie scenariusza w grupie zdjęciowej

2. **Oszczędność** – model finansowania, np. model wprowadzony z powodzeniem w Londynie przez firmę Microwave

Komentarz: praca z ograniczonym budżetem wymaga stworzenia systemu wynagrodzeń, w którym taka realizacja będzie możliwa. Te systemy mogą być różne, dostosowane do konkretnych produkcji. Ważne jednak, by taki system był klarowny dla całego zespołu. Pozwala to uniknąć niepotrzebnych napięć i nieporozumień czy nierówności, które negatywnie wpływają na morale i pracę zespołu.

3. **Organizacja** – zarządzanie czasem w produkcji filmowej - efektywniejsze wykorzystanie czasu produkcji dzięki nowej organizacji pracy na planie i nowym narzędziom technologicznym m.in. zastosowanie Cinebusu.

Komentarz: organizacja pracy na planie to kolejny kluczowy element Nowego Modelu Produkcji Filmowej. Cinebus jako narzędzie pracy daje wiele możliwości, ale także wymaga dyscypliny planowej przy realizacji filmu przez niewielką ekipę zdjęciową, gdzie niektóre funkcje będą łączone. Ważne, by praca na planie filmu była konkretnie podzielona, tak by ograniczenie ilości członków zespołu nie wpływało negatywnie na czas realizacji. Praca zespołowa to podstawa, jednak nie w systemie, w którym wszyscy robią wszystko. Świadomość ograniczeń musi być jasna dla całego zespołu.

4. **Technika** – zmodernizowana infrastruktura (Cinebus) i dostosowanie sposobu pracy poprzez odrzucenie starych przyzwyczajeń związanych z poprzednią technologią

Wprowadzenie systemu opartego na pracy z Cinebusem oraz nowymi technologiami daje wiele możliwości, ale przede wszystkim niesie za sobą konieczność zmiany podejścia do kwestii finansowych (system wynagrodzeń) oraz organizacji (system pracy zespołu realizującego film). Nowy Model Produkcji Filmowej to synergia elementów gwarantujących sprawne prowadzenie procesu produkcji. Połączenie nowoczesnego systemu pracy i technologii zawartej w Cinebusie umożliwia kompleksową realizację filmu, począwszy od przygotowania, zdjęć, przez postprodukcję, po promocję gotowego filmu już podczas jego

powstawania. Należy dodać, że w Nowym Modelu, te wszystkie procesy mają toczyć się jednocześnie, co umożliwi oszczędną produkcję filmu od etapu pomysłu po promocję.

Nowy Model Produkcji Filmowej to także system warsztatów i kursów audiowizualnych, dający możliwość interdyscyplinarnej pracy nad każdym etapem powstawania filmu. Wdrożenie wszystkich elementów Nowego Modelu Produkcji Filmowej daje szansę na sprawną, kompleksową i oszczędną realizację filmów przy zachowaniu ich jakości.

II. Sympozjum Nowego Modelu Produkcji Filmowej

Opis wydarzenia:

W ramach tegorocznych Plenerów Film Spring Open, 21-22 października 2017, odbyło się Sympozjum Nowego Modelu Produkcji Filmowej, w którym udział wzięli profesjonalści pracujący w branży filmowej, a także przedstawiciele firm produkujących nowoczesny sprzęt filmowy, jak: Canon, HP, CamSat, Gmotion, UAV Robotic, Akurat Lighting, Samsung, Movie Bird, GLC, Adicam, MBS Sp. z o.o. Niektóre z tych narzędzi dostępne były do testów dla uczestników Plenerów (m.in. kran MovieBird 17, głowica Elit światło Akurat, wózki Adicam). W ramach sympozjum przedstawiony został Cinebus (Mobilne Centrum Audiowizualne) jako narzędzie służące kompleksowej realizacji filmów wraz z jego najnowszymi urządzeniami oraz przedstawieniem planów na jego dalszy rozwój. Odbyły się także: wykład przedstawiający założenia Nowego Modelu Produkcji Filmowej oraz prezentacje studiów przypadku dwóch niskobudżetowych filmów fabularnych.

Wykład Sławomira Idziaka o Nowym Modelu Produkcji Filmowej

Wprowadzeniem do Sympozjum był wykład Sławomira Idziaka, w którym opowiedział o tym, jakie zmiany trzeba wprowadzić w produkcji filmowej by podążyła ona za rozwojem technologii. Jest to przede wszystkim:

- konieczność zmiany starych przyzwyczajeń, a co za tym idzie przededefiniowanie zawodów filmowych
- dostosowanie się i korzystanie z aktualnie dostępnych możliwości technologicznych
- stworzenie mechanizmów umożliwiających kontrolę jakości filmu już w trakcie realizacji (np. montaż na planie, przerwa w realizacji po 30/40% zdjęć, projekcje zrealizowanego materiału w trakcie i po zakończeniu dnia zdjęciowego)
- zmiana sposobu organizacji produkcji filmowych, możliwość poznania i wzorowania się na bardziej efektywnych systemach produkcji (np. Islandia, Meksyk)

Wykład (studium przypadku filmu) debiutującej reżyserki Jagody Szela

Kolejny wykład prezentował szczegóły realizacji nagradzanego filmu *Wieża. Jasny dzień* w reżyserii debiutującej Jagody Szela². Reżyserka opowiadając o filmie, dzieliła się z uczestnikami doświadczeniami, które zdobyła w trakcie realizacji, wymieniając zagadnienia i przykłady kluczowe i niezbędne dla powstawania jej filmu, m.in.:

- konieczność dobrego przygotowania do zdjęć: czytanie scenariusza, próby z aktorami, przepisywanie scenariusza w wyniku przeprowadzonych prób, do

² Wykład dostępny na kanale youtube

<https://www.youtube.com/watch?v=lQHT6G7xVx0&t=4509s>

momentu, w którym wchodząc na plan wszyscy mają świadomość, że robią ten sam film.

- budowanie zespołu, umiejętność dobierania współpracowników, podziału kompetencji w zespole oraz znajomość psychologii i mechanizmów działania grupy zdjęciowej: „[...] Na planie nie ma czasu na budowanie relacji i zespołu. Zespół musi wiedzieć jaki robi film. Plan zdjęciowy to etap pracy, gdzie poszczególne osoby znają swoje kompetencje i nie wchodzą w kompetencje innych. Ważnym momentem jest także *wrap party*, czyli impreza będąca zwieńczeniem wspólnych wysiłków i swoistym pożegnaniem po okresie wspólnej intensywnej pracy.”
- odpowiedzialność za współpracowników oraz powierzony budżet, ustawienie priorytetów, umiejętność podejmowania decyzji, jasne decyzje i świadomość co możliwe jest do realizacji, a co nie (Jagoda Szelc, postawiła na 3 tygodnie prób z aktorami i pracę z dziećmi występującymi w filmie. Wiedziała, że jej pierwszy film pełnometrażowy, nie może być filmem kostiumowym, gdzie budżet zostanie wydany w dużej mierze na inscenizację).
- bycie liderem, odważnym i pragmatycznym, który umiejętnie i z szacunkiem prowadzi grupę zdjęciową oraz aktorów

Nawiązując do Nowego Modelu Produkcji Filmowej, Jagoda Szelc wspomniała o tym, że jednym z ważniejszych momentów dla niej w trakcie realizacji była przerwa w zdjęciach. Nie była ona zamierzona, jednak pozwoliła na przededefiniowanie niektórych elementów i pomogła reżyserce odpocząć od materiału i zmienić podjęte wcześniej decyzje.

Konkluzją wykładu był przekaz by „zrobić debiut kameralnie odważnie, najodważniej jak się da”. Jednak, co bardzo istotne i zawiera się w powyższych punktach - robić go świadomie i będąc przygotowanym.

Wykład (studium przypadku filmu) producentki Magdaleny Kamińskiej

Kolejnym przykładem filmu omawianego w ramach Sympozjum, był produkowany przeze mnie debiut reżysera Kuby Czekaja pt. *Baby Bump*.

W prezentacji skupiłam się na przedstawieniu krok po kroku, jak udało się zrobić film w 12 miesięcy w budżecie nie przekraczającym 150 000 euro. Studium przypadku miało za zadanie analizę założeń jakie towarzyszyły nam przy realizacji filmu. Zawierało także zasady, które niezbędne są w relacji reżyser-producent, a także zasady współpracy w zespole zdjęciowym. Starłam się przedstawić elementy, które definiują taką współpracę, a tym samym nakreślić, co wiąże się z decyzją o wspólnej realizacji filmu, z naciskiem na film o niedużym budżecie. Pokróćce, są to:

- świadomość ograniczeń czasu i środków (dłuższy proces realizacji więcej kosztuje)
- wspólna wizja - nie każdy pomysł można zrealizować w mikrobudżecie
- rozwój projektu (przygotowania) – podejmowanie decyzji już na etapie pracy nad scenariuszem; optymalizacja – ilość dni zdjęciowych, decyzje technologiczne
- opracowanie systemu wynagrodzeń w grupie zdjęciowej
- zespół – partnerskie relacje producent - reżyser przez cały proces powstawania filmu, od developmentu po eksploatację
- praca nad promocją już w trakcie realizacji
- montaż równoległy
- sprawna komunikacja, szacunek dla zespołu, cierpliwość, empatia

Część z tych założeń pokrywa się z zasadami Nowego Modelu Produkcji Filmowej.

Z perspektywy czasu staram się przeanalizować, jak wyglądałaby jego realizacja, gdyby przeprowadzona została przy użyciu Cinebusu. Sposób realizacji filmu, pomimo iż powstał za stosunkowo niewielkie środki oraz w krótkim czasie, nie był poprzedzony tworzeniem wstępnej wizualizacji (brudnofilmu). Montaż odbywał się równolegle z planem filmowym, jednak nie zdecydowaliśmy się na przerwę w zdjęciach, co było spowodowane brakiem czasu i pracą na deadline, który nieuchronnie się zbliżał. Być może przerwa w zdjęciach byłaby korzystna dla filmu, pozwoliłaby skrócić go lub poszczególne jego sceny. Moglibyśmy zorientować się, które momenty filmu działają, które nie, które sceny naprawdę muszą zostać nakręcone.

Ponieważ film realizowany był w ramach programu, którego zwieńczeniem była premiera na festiwalu w Wenecji, opowiedziałam także o doświadczeniu promowania filmu podczas festiwalu, które wiąże się z szeregiem obowiązków i pracą mającą wpływ na dalszą eksploatację filmu. Staralam się opowiedzieć o całym procesie od pomysłu do dystrybucji kinowej filmu w Polsce, tak by zwrócić uwagę, że robienie filmu to nie tylko sam proces realizacji.

Wniosek:

Dochodzę do konkluzji, że ważne jest znalezienie równowagi pomiędzy dobrym przygotowaniem do filmu, umiejętnością podejmowania decyzji oraz wprowadzaniem zmian i modyfikacji w trakcie jego powstawania. Każdy film będzie miał swoją specyfikę, którą na początku trzeba będzie ocenić i dobrze przygotować, a następnie jak najlepiej przeprowadzić. Realizacja filmu za pomocą Cinebusu mogłaby zmniejszyć koszty technologiczne i poprodukcyjne, o ile udało by się przeprowadzić większość prac. Jednak aby to było możliwe, trzeba wycenić Cinebus i jego poszczególne elementy w trakcie realizacji. Potrzebny jest także system organizacji pracy w przygotowaniach, realizacji i postprodukcji. Wówczas można by porównać kwestie finansowe, organizacyjne i technologiczne. Doświadczenia tych realizacji pomogły naświetlić uczestnikom, czym jest produkcja filmów o niewielkim budżecie pod kątem realizacyjnym (reżyserka Jagoda Szalc) i organizacyjnym (producentka Magdalena Kamińska). Jakie decyzje, zalety i wyzwania są nieodłącznym elementem takiego przedsięwzięcia.

Panel dyskusyjny Nowego Modelu Produkcji Filmowej:³

Jednym z elementów Sympozjum był panel dyskusyjny poświęcony zagadnieniom Nowego Modelu Produkcji Filmowej. Panel miał charakter dyskusji zarówno pomiędzy jego uczestnikami, jak i publicznością. Udział wzięli przedstawiciele branży audiowizualnej w Polsce:

Piotr Adamiec (Movie Bird) - krany kamerowe
Sławomir Wyszynski (Adicam) - wózki kamerowe
Filip Kovcin (FilmPro – Magazyn Branży Audiowizualnej)
Krzysztof Semeniuk (Akurat Lighting) - oświetlenie ledowe
Magdalena Kamińska (Balapolis) - producentka
Piotr Ługowski (MBS) - dźwięk i postprodukcja dźwięku
Jakub Jakubczyk (UAV Robotics) - głowica stabilizująca
Prowadzący panel - Marcin Lech - Krakowski Park Technologiczny

³Relacja z panelu dostępna na kanale youtube <https://www.youtube.com/watch?v=3U-Xie-enus&t=1271s>

Głównym tematem panelu był rozdzźwięk pomiędzy rosnącą dostępnością coraz bardziej zaawansowanej technologii oraz sposobem produkowania filmów. Paneliści reprezentowali różne zawody i branże technologiczne, produkcyjne i postprodukcyjne. Dyskusja skupiona była wokół tematu technologii oraz relacji pomiędzy firmami produkującymi sprzęt, a zmieniającymi się warunkami produkcji filmowej. W skrócie: technologia idzie naprzód, natomiast system realizowania filmów pozostaje w tyle za postępem technologicznym i w dalszym ciągu jest bardzo rozbudowany i kosztowny.

Warto zwrócić uwagę na fakt, że paneliści reprezentowali firmy i technologie nowe i konkurencyjne w stosunku do już istniejących, które rozwijają się błyskawicznie (to właśnie na plenerach doszło do współpracy dwóch polskich firm: producenta głowic UAV Robotics oraz producenta kranów kamerowych Movie Bird).

Uczestnicy zgodzili się, że są to problemy, których nie da się rozwiązać od ręki. Proces powstawania filmów jest procesem zbiorowym i złożonym. Skutkiem panelu było stwierdzenie nieuchronnej potrzeby zmiany i doskonalenia pracy nad filmami, w taki sposób, by udawało się realizować je w sposób ekonomiczny i bez utraty jakości. Jednak, by to nastąpiło, potrzebny jest szereg zmian dotyczący wszystkich uczestników branży audiowizualnej.

Podsumowanie:

Panel miał służyć otwarciu się na dyskusję i współpracę. Ważne by mieć wspólny, uczciwy cel w myśleniu o przyszłości, a przyszłością jest efektywne realizowanie filmów. To może wydarzyć się tylko przy współpracy międzydepartamentowej: producentów sprzętu, producentów filmów i przedstawicieli różnych zawodów filmowych. Należy myśleć nie jednostkowo, ale zespołowo. Zarówno paneliści jak i uczestnicy mogli przekonać się jak ważna jest komunikacja i wspólny cel. Natomiast w kontekście przyszłości korzystania z narzędzia jakim jest Cinebus i jego rozwoju, takie produkowanie sprzętu, by był on kompaktowy, możliwy do zastosowania na niedużej przestrzeni, lekki i mobilny. Pod względem efektywności ważne jest, by niskie budżety filmów spotkały się z cenami sprzętu. Konieczna jest zmiana mentalności podążająca za zmianami technologicznymi. Nowy Model Produkcji Filmowej i Cinebus jako narzędzie do realizacji filmów to elementy, które udowadniają, że rewolucja i zmiany realizowane są już w praktyce.

III. Opis przeprowadzonych warsztatów i kursów 2017

1. Kurs Audiowizualny Mieszkańców Opola portret własny, Opole, wrzesień 2017
2. Warsztaty filmowe: Plenery Film Spring Open, Przegrzały 19 – 28.10 2017
3. Kurs Audiowizualny, Mieszkańców Bydgoszczy portret własny czyli „Czego nie widać...”, Bydgoszcz 08.11.2017 – 18.11.2017

W 2017 roku Cinebus uczestniczył w trzech wydarzeniach, w których przeprowadzone zostały warsztaty edukacyjno-produkcyjne będące wstępem do realizacji Nowego Modelu Produkcji Filmowej, którego wdrożenie będzie możliwe za pomocą technologicznych innowacji zawartych w Cinebusie.

Kurs audiowizualny

Celem programu edukacji audiowizualnej Film Spring Open jest wprowadzenie studentów w lawinowo rozwijający się rynek komunikacji multimedialnej. Obecnie każda dziedzina nauki wymaga elementarnej i nowoczesnej edukacji audiowizualnej. Proponujemy model edukacji mobilnej skierowanej do studentów i profesjonalistów z różnych dziedzin, którzy nie

mieszkają w dużych ośrodkach akademickich. Proponujemy wykłady prowadzone przez profesjonalistów pracujących na rynku komunikacji multimedialnej.

1. Kurs audiowizualny: Mieszkańców Opola portret własny, Opole, wrzesień 2017

Fundacja Film Spring Open wygrała konkurs na projekt promujący miasto Opole z okazji jego 800-lecia. Projekt „Mieszkańców Opola portret własny” składał się z elementów zdjęciowych, internetowych i filmowych. Podzielony był na trzy główne części. Część pierwsza to „Zdjęcie w telefonie”. Reżyser/operator – Andrzej ‘Stasiu’ Szypulski prosił opolan, aby opowiedzieli do kamery o wybranym ze swojej telefonicznej galerii zdjęciu związanym z miastem. Zebrane historie złożyły się na portret miasta i jego mieszkańców. Druga część projektu realizowana była w Cinebusie, który przyjechał do Opola we wrześniu. Założenie było takie, by studenci Instytutu Sztuki w Opolu w trakcie organizowanego kursu audiowizualnego, pod opieką uznanych profesjonalistów, zrealizowali dokumentalny projekt filmowy pt. „Mieszkańców Opola portret własny”. Realizując wspólnie film uczestnicy mogliby w praktyce poznać wszystkie etapy produkcji audiowizualnej, począwszy od scenariusza, poprzez realizację, postprodukcję, na internetowej dystrybucji kończąc. Mobilne centrum audiowizualne Cinebus oprócz tego, że dzięki Nowemu Modelowi Produkcji Filmowej umożliwia tańszą produkcję, pozwoliło również na promocję działań już podczas ich realizacji dzięki telewizji internetowej zamontowanej na pokładzie autobusu. Do projektu zaproszeni zostali także mieszkańcy miasta, którzy mogli w Cinebusie podzielić się swoimi filmami nakręconymi telefonami komórkowymi.

Opis zrealizowanych zadań i wydarzeń:

Podczas realizacji kursu udało się przeprowadzić wiele zadań, które świadczą o wielofunkcyjności Cinebusu. Kurs dał uczestnikom możliwość zapoznania się z poszczególnymi technologiami, a także pracy pod okiem specjalistów: reżysera, realizatora dźwięku, operatora, montażysty, czy konsultacji z opiekunem artystycznym pomysłów, fotografii, czy już zrealizowanych materiałów. Uczestnicy mieli możliwość nie tylko pracy z profesjonalistami branży filmowej, ale także użytkowania najnowszego sprzętu i infrastruktury Cinebusu takich firm jak: Canon - sprzęt kamerowy, HP - monitory i stacje robocze, Adobe - oprogramowanie do montażu, Maxon i IT Serwis - oprogramowanie do animacji Cinema 4D, Samyang - profesjonalne obiektywy filmowe, Samsung - Telefony komórkowe oraz okulary do rzeczywistości wirtualnej, Benro - statywy, Akurat - filmowe lampy ledowe, Rehard nagłośnienie w namiocie i zewnętrznych projekcji, Kingston - karty pamięci do kamer, Neil Corbould Special Effects – dymiarka GLC - sprzęt gripowy. Przed Cinebusem ustawiony był duży pionowy ekran marki Samsung (6m x 4,5m), na którym przez cały dzień wyświetlano filmy, powstające podczas zadań. Zewnętrzne projekcje możliwe były także przed zmierzchem, dzięki wysokiej jakości laserowemu projektorowi Barco, umieszczonemu w samochodzie. Odbyły się spotkania ze studentami i uczniami liceum plastycznego, którzy realizowali materiały na wybrany temat za pomocą telefonów komórkowych i reporterskich kamer Canon. Warto zaznaczyć, że Cinebus przez cały dzień dostępny był dla osób chętnych do realizacji swoich projektów, a także dla mieszkańców miasta, którzy mogli zapoznać się z tajnikami pracy nad filmem. Warto także zwrócić uwagę na walory promocyjne Cinebusu, ze względu na bardzo dobre warunki, w jego namiocie odbyły się pokazy filmów organizowane przez Miasto Opole, a także w ramach odbywającego się festiwalu Opolskie Lamy. Obecność Cinebusu stworzyła wydarzenie, którym bardzo licznie zainteresowani byli mieszkańcy miasta, dla których poza projekcjami, dostępna była interaktywna wystawa wielkoformatowych zdjęć, gdzie za pomocą telefonu można było zeskanować kod QR i obejrzeć film - jedną z historii Opolan realizowaną w trakcie wydarzenia przez Andrzeja Szypulskiego. Ekipa Cinebusu poza pracą nad obsługą projekcji filmowych i plenerowych, realizowała, także wywiady z mieszkańcami

Opola, będące częścią filmu „Mieszkańców Opola portret własny”⁴. Niezależnie od końcowego filmu Andrzeja Szypulskiego, na który złożył się wybór historii, Opolanie mogli zobaczyć swoje wypowiedzi w Internecie w poszczególnych „odcinkach”. Produkcja i postprodukcja odbywała się publicznie, w Cinebusie. Od samego początku kręcenia filmów powstawał Videoblog - na Facebooku <https://www.facebook.com/OpolanPortretWlasny/> na stronie Fundacji <http://filmspringopen.eu/pl/warsztaty/opolan-portret-wlasny/> a także na kanale Youtube: <https://www.youtube.com/user/filmspringopen>.

Po zakończeniu kursu trwały zarówno konsultacje końcowej wersji filmu dokumentalnego – „Mieszkańców Opola portret własny” jak i indywidualnego filmu jednej z uczennic opolskiego Liceum Plastycznego. Dalsza promocja zadania toczyła się w serwisie społecznościowym Facebook.

Wnioski:

O wszechstronności i wartości Cinebusu świadczy rozmach z jakim można było przeprowadzić wiele wydarzeń na niewielkiej przestrzeni. Cinebus spełnił świetnie swoją rolę pod kątem dostępności dla użytkowników i możliwości zrealizowania krótkich form audiowizualnych. Dał pełną wolność wyboru, jaki chcą realizować film i w jakim stopniu korzystać z możliwości technologicznych i wsparcia merytorycznego. Uważam jednak, że by w pełni wykorzystać możliwości Cinebusu, poszczególne zadania muszą zostać tak ułożone i zorganizowane, by ich uczestnicy przeszli proces realizacji filmu całościowo, zapoznali się z zaletami i wyzwania pracy z nowymi technologiami i w Nowym Modelu Produkcji Filmowej – by kurs poza możliwościami testów poszczególnych elementów, był zamkniętym, sprawnie funkcjonującym systemem zdyscyplinowanego działania, gdzie poszczególne etapy realizacji nie są przypadkowe, a ściśle ze sobą połączone, by pracować na jakość oraz tempo powstających filmów.

2. Warsztaty filmowe: Plenery Film Spring Open Przegorzały 2017

Plenery Film Spring Open to interdyscyplinarne warsztaty filmowe skierowane do studentów, absolwentów, artystów, producentów, programistów i techników, dotyczące przyszłości sztuki audiowizualnej. Nasza sprawdzona strategia to „uczenie przez pracę”. Uczestnicy pracują/uczą się w profesjonalnych warunkach z wykorzystaniem najnowszych technologii. Dzięki partnerom technologicznym uczestnicy Plenerów mają do dyspozycji sprzęt o wartości 7 milionów złotych.

Wykładowcy Plenerów FSO 2017: Jagoda Szelc, Piotr Domalewski, Wojciech Staroń, Dorota Kędzierzawska, Artur Reinhart, Marcin Koszałka, Bodo Kox, Sebastian Stankiewicz, Dawid Ogrodnik, Robert Bolesto, Krzysztof Rak, Edward Miszczak, Dorota Kosmicka-Gacke, Aleksandra Leszczyńska, James Mulighan, Konrad Kruczkowski, Piotr Ługowski

Partnerzy technologiczni: Arri, Angenieux, JBD, HP, Canon, Barco, Sony, Panasonic, Luks Film, BEIKS, Eizo, Camsat, Freeway, Qubig, 4Vision, Cinerental, HP Enterprise, MBS, Invent Core, Krakowski Park Technologiczny, Mad Tree Film Service, Akurat Lighting, Movie tools.com, Samsung, Cyfrowa Republika, Blackmagic, Graficzne.pl, Gmotion, Movie Bird, Maxon, IT Serwis, UAV Robotics, Box Electronics/ Rehard, Neil Corbould Special Effects, Foto –Technika, Kingston, Technika Filmowa, Adicam, Creative Tools, Roland Polska, Clico, CamSat, Sony, Panasonic

⁴ "Mieszkańców Opola Portret Własny" film dostępny na kanale youtube, <https://www.youtube.com/watch?v=7hYxBzoOcal&t=156s>

Uczestnicy Plenerów Film Spring Open podzieleni zostali na grupy realizacyjne pracujące na poszczególnych zadaniach w ramach Nowego Modelu Produkcji Filmowej i działań z Cinebusem. Tematy i zagadnienia prowadzone były przez specjalistów z poszczególnych dziedzin branży audiowizualnej w tym:

- Scenariusz: Robert Bolesto, Krzysztof Rak, Marcin Lech
- Grupa (Symposium) Nowego Modelu Produkcji Filmowej: Sławomir Idziak
- Prewizowanie Filmów Fabularnych (brudnofilm): Jakub Ben
- Film Reklamowy: Marcin Ziębiński Kamil Janik
- Game Jam (Gry Komputerowe): Maciej Miqsik, Jacek Strupiriski
- Interakcyjne Formy Narracji Audiowizualnej: Flo Rent Pallares
- Rzeczywistość wirtualna (VR): Konrad Ziaja, Adam Walkowski
- Film Dokumentalny: Bogdan Dziworski, Wojciech Staroń
- CGI, Animacje: Kuba Sobek
- Teledyski: Michał Pariszczyk
- Twórcy Internetowi: Marcin Randall Nowakowski
- Samsung Vlogger: Daniel Rusin- Reżyser Zyc Ia
- Niskobudżetowe Sceny Akcji: Stanisław Męderek
- Film Przyrodniczy: Maciej Thiem, Tomasz Gładys
- Off Master: Wiktor Obrok
- Music Film Scoring: Piotr Ługowski
- Inkubator Filmowca: Andrzej Szypulski
- Filmowanie w Trudnych Warunkach: Martin Demmer

Plenery Film Spring Open dały uczestnikom możliwość testowania i korzystania ze wszystkich dostępnych technologii Cinebusa – a co za tym idzie uczenia się elementów Nowego Modelu Produkcji Filmowej np. przewizowania, równoległego montażu, dogrywania scen zrealizowanych i podejmowania decyzji, które sceny są faktycznie potrzebne.

Prace w grupach były wstępem do łączenia zawodów, gdzie operator był też montażystą i kolorystą. Testowano, jak taki system funkcjonuje. Plenery dały możliwość sprawdzenia czym jest myślenie o Nowym Modelu Produkcji Filmowej i jak wygląda on w praktyce poprzez budowanie świadomości w myśleniu o pracy zespołowej.

3. Kurs audiowizualny: Mieszkańców Bydgoszczy portret własny czyli „Czego nie widać...”, Bydgoszcz 08.11.2017 – 18.11.2017

W ramach projektu Mieszkańców Bydgoszczy portret własny czyli „Czego nie widać...” odbył się 11-dniowy kurs filmowy zorganizowany dzięki dotacji Urzędu Miasta Bydgoszczy dla Mieszkańców miasta Bydgoszczy, a także wszystkich chętnych, zainteresowanych sztuką audiowizualną, filmem, fotografią i obrazem. Naszym celem było pokazanie, że nawet za pomocą najprostszych urządzeń można stworzyć ciekawy obraz (zrobić film). Ponieważ kurs skierowany był do osób niemających doświadczenia filmowego, a mimo wszystko planujących sięgać po warsztat filmowy (w postaci blogów, filmów dokumentalnych, dokumentacji fotograficznej itp.) uczył wszystkich etapów powstawania filmu. Uczestnicy zostali podzieleni na cztery grupy warsztatowe (podział wiekowy), które realizowały swoje filmowe projekty. Projekt polegał na realizacji różnych pomysłów (były to cztery filmy muzyczne) od fazy koncepcji – pisania scenariusza, przez planowanie produkcji, szukanie lokacji, gromadzenie rekwizytów, szukanie aktorów, po realizację zdjęć i postprodukcję łącznie z udźwiękowieniem. Powstały w sumie 4 filmy, których publiczna projekcja odbyła się ostatniego dnia kursu w namiocie Cinebusu. Udało się zorganizować cztery równoległe działające plany filmowe:

- filmu muzycznego-opery Chóru społecznego Czarny Karzeł „Kolumb”
- filmu „Klaenz - Nie chcę” realizowanego przez najmłodszą grupę uczestników (zdjęcia powstawały też w księgarni Współczesnej w Bydgoszczy, a także w mieszkaniu),
- teledysku Bisza „Bagno” (zdjęcia realizowane także w plenerze nad rzeką Brdą).
- filmu muzycznego „Demar” realizowanego w namiocie Cinebusu.

Wnioski:

Kontynuując założenia Nowego Modelu Produkcji Filmowej, a także wyciągając wnioski z realizacji kursu w Opolu oraz Plenerów, podczas kursu w Bydgoszczy udało się zrealizować cztery krótkie filmy, a tym samym przeprowadzić cztery produkcje jednocześnie od pracy nad scenariuszem po publiczną projekcję gotowych filmów. Kolejne działania dały możliwość sprawdzenia w praktyce jednoczesnej realizacji poszczególnych procesów. Z rozmów przeprowadzonych z uczestnikami wynika, że jedynym mankamentem była kwestia organizacji i wyporności jednoczesnej realizacji filmów za pomocą Cinebusu, przy czterech filmach na raz niektóre prace zazębiały się. Zadanie na przyszłość: należy tak organizować produkcje by możliwa była ich sprawna koordynacja.

PODSUMOWANIE KURSÓW I PLENERÓW

Całoroczna praca z uczestnikami, którzy po raz pierwszy mieli okazję pracować w Nowym Modelu Produkcji Filmowej była doskonałą okazją do analizy funkcjonalności Cinebusu, a także pracy w ramach grupy zdjęciowej składającej się z uczestników o różnych poziomach doświadczenia. Na program Film Spring Open składają się następujące możliwości:

- wsparcie merytoryczne
- możliwość uczenia się „poprzez pracę”
- skonfrontowanie założeń teoretycznych z praktyką
- uczenie się pracy w grupie
- współtworzenie innowacji technologicznych
- pozyskiwanie kontaktów z przedstawicielami branży nie tylko technologicznej, ale także z twórcami filmowymi, dzielącymi się wieloletnim doświadczeniem pracy nad różnymi formami filmowymi i jej elementami – od teledysków, po efekty specjalne i rzeczywistość wirtualną
- dostęp do najnowocześniejszych technologii i wspólne ich kreowanie
- możliwość obserwowania i przyswajania kompleksowego podejścia do tematu produkcji filmowej (reżyseria, produkcja, promocja, dystrybucja)

Nowy Model Produkcji Filmowej ciągle się rozwija. W wyniku działań praktycznych, po realizacjach 2017, pojawiają się następujące kwestie do dalszego opracowania (część z nich jest już realizowana).

Plany organizacyjne w ramach Nowego Modelu Produkcji Filmowej

- położenie nacisku na kwestie organizacyjne (system pracy ekipy zdjęciowej) produkcji realizowanych w ramach Cinebusu (projekt rozwiązań przedstawiono w dalszej części raportu)
- rosnące zainteresowanie sponsorów, zarówno ze strony producentów sprzętu jak i ich użytkowników; dzięki zamontowanemu ekranowi sponsorzy dostrzegają potencjał nie tylko edukacyjny (szkolenia) ale też wartość promocyjną
- realizacja przyszłych działań we współpracy z partnerami i sponsorami pozyskanymi w wyniku działań w 2017 roku
- w trakcie trwającego w Bydgoszczy festiwalu Camerimage odbyły się spotkania z producentami filmowymi zainteresowanymi realizacją filmów i seriali za pomocą Cinebusu.

Plany rozwoju infrastruktury Cinebusu:

- nawiązanie współpracy z firmą CamSat , praca nad system przesyłu danych i siecią bezprzewodową,
- praca nad ramą do zamontowania dodatkowego ekranu do projekcji na dachu Cinebusu
- praca nad organizacją systemu pakowania sprzętu oraz wykorzystania przestrzeni bagażowej Cinebusu; budowa specjalistycznych wózków, które można sprawnie zapakować do Cinebusu po zakończeniu zdjęć
- praca nad samowizją oraz siecią (Aruba)

IV. Organizacja Pracy w ramach Nowego Modelu Produkcji Filmowej. Nowy model zespołu produkcyjnego.

Nowy Model Produkcji Filmowej to poza technologią także nowy model zespołu produkcyjnego, umiającego pracować z Cinebusem na zasadach przystosowanych do jego możliwości. Z obserwacji prowadzonych działań wynika, że konieczne jest ustalenie struktury organizacji pracy w Cinebusie, zarówno od strony technicznej jak i realizacyjnej.

Każda produkcja będzie różniła się sposobem realizacji, rozmachem i zapotrzebowaniem na poszczególne elementy i technologiczne możliwości Cinebusu. Co wydaje się konieczne, to stworzenie ram, czyli instrukcji obsługi i zasad pracy z wykorzystaniem narzędzia jakim jest Cinebus.

W wyniku analizy przeprowadzonych produkcji w ramach Plenerów Film Spring Open oraz kursów audiowizualnych, udało się ustalić zakres działań potrzebnych do zbudowania struktury pozwalającej sprawnie organizować prace przy realizacjach filmowych. Obecnie trwają prace nad systemem organizacji pracy w Cinebusie, na który składają się:

- Organizacja dokumentacji powstającej w trakcie produkcji filmów: **Pokoje Produkcyjne**
- Organizacja pracy na planie: **Podział kompetencji i odpowiedzialności**

Organizacja dokumentacji powstającej w trakcie produkcji filmów

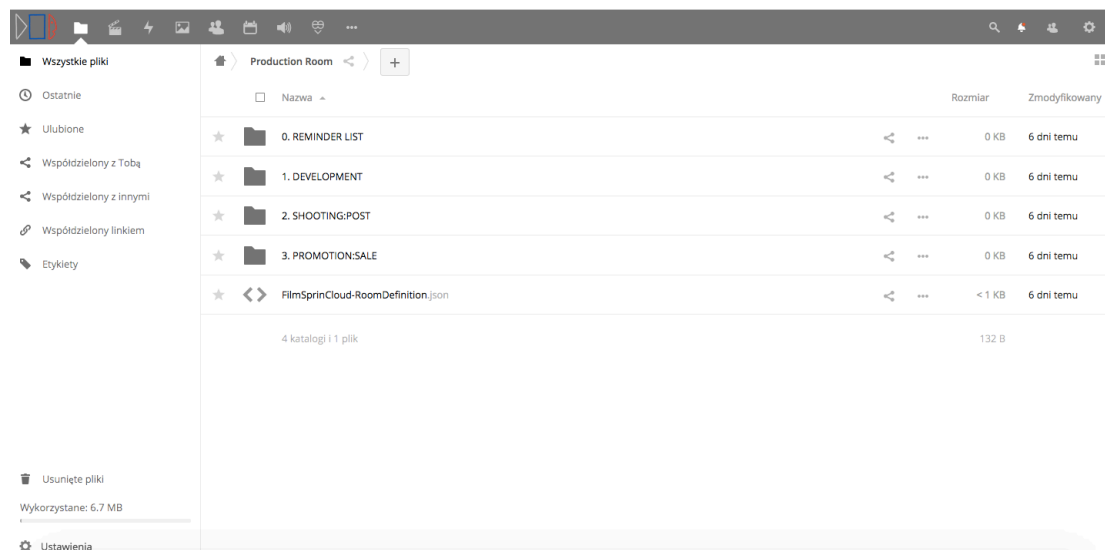
Pokój Produkcyjny⁵ - to program internetowy umieszczony na serwerze NextCloud, w którym zespół produkujący film będzie przygotowywał się do realizacji. Spójna przestrzeń, będąca centrum dowodzenia produkcji, dostępna dla jego członków, w każdym miejscu i o każdej porze, umożliwiającą pracę zdalną oraz w zespołach międzynarodowych. Jej elementy to:

- **struktura folderów** - system organizacji materiałów. Składają się na niego 3 podstawowe działy procesu produkcji filmów: development, zdjęcia i postprodukcja, promocja
- **komunikator** - umożliwiający sprawną komunikację zespołu produkcyjnego na wszystkich etapach realizacji
- **kalendarz** – umożliwiający określenie zakresu prac i ich harmonogramu

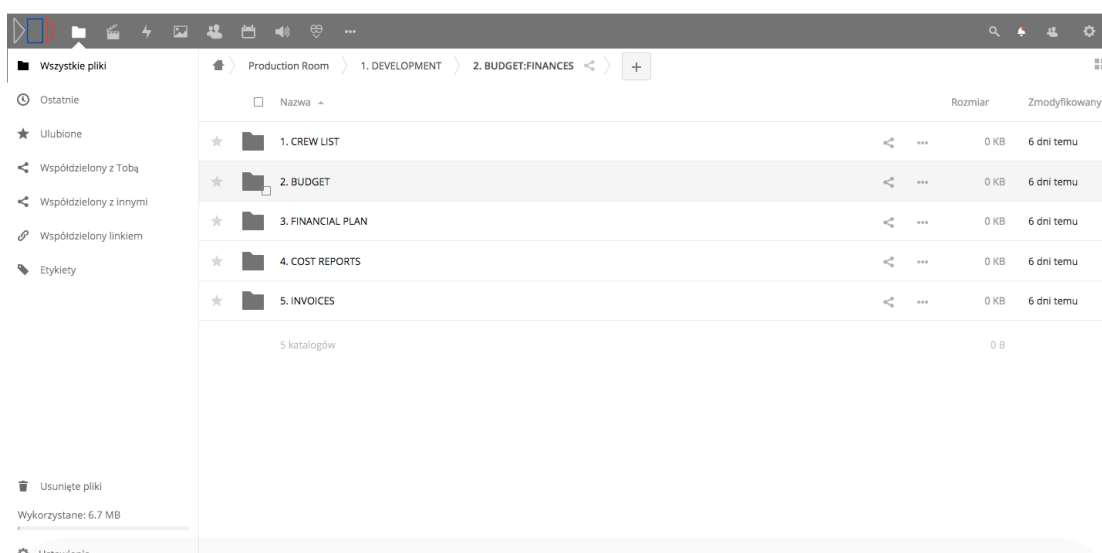
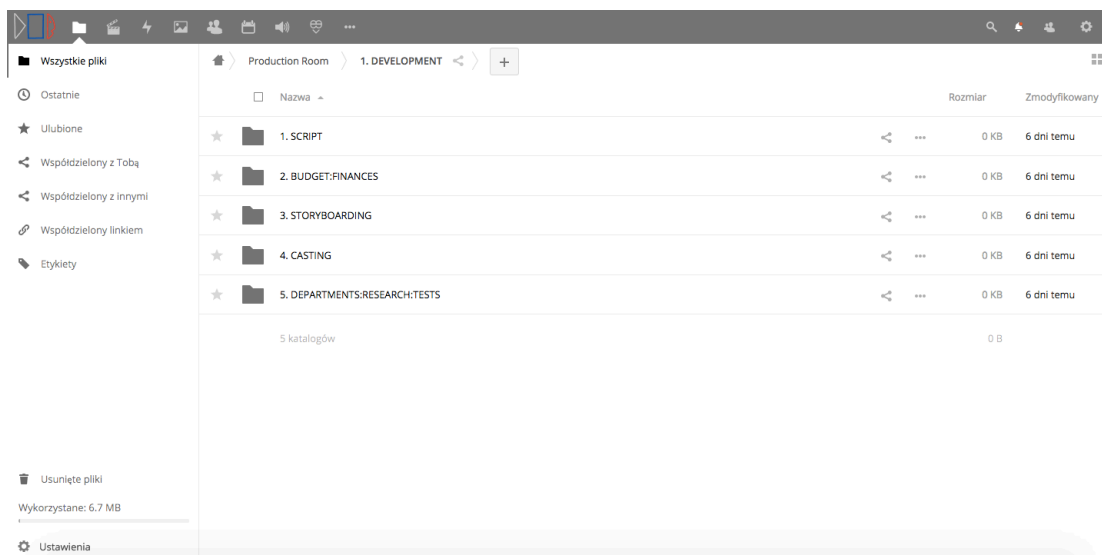
Rezultaty i wnioski:

W ramach budowania pokoi produkcyjnych powstała przestrzeń zawieszona na serwerze NextCloud dostępna dla uczestników realizujących film w ramach Nowego Modelu Produkcji Filmowej. Ma ona służyć zgromadzeniu informacji (dokumentów) potrzebnych do wyprodukowania filmu, dawać użytkownikom możliwość komunikacji oraz organizacji pracy, za pomocą dostępnego do edycji kalendarza (poniżej zdjęcia prezentujące strukturę pokoju produkcyjnego). System jest w trakcie budowy i testów. Ze względu na międzynarodowość produkcji program będzie prowadzony i obsługiwany w języku angielskim.

Grafiki prezentujące konstrukcję zaprojektowanego Pokoju produkcyjnego

⁵ Scenariusz oraz etapy realizacji pokoju produkcyjnego dostępne załączone do raportu.

Organizacja pracy na planie. Podział kompetencji i odpowiedzialności:

W ramach organizacji pracy na planie konieczne wydają się następujące zadania:

- opracowanie zasad działania stałego zespołu Cinebusu
- opracowanie zasad działania zewnętrznej grupy produkcyjnej realizującej film za pomocą Nowego Modelu Produkcji Filmowej m.in. sprawdzenie w praktyce propozycji łączenia lub likwidacji niektórych funkcji.
- stworzenie cennika usług Cinebusu m.in. inwentaryzacja sprzętu/ wycena/katalogowanie
- opracowanie harmonogramu i procedur realizacji zdjęć w Cinebusie m.in. oszacowanie czasu i logistyki pakowania sprzętu, gotowości do zdjęć, ich przebiegu i zakończenia.

Zespół Cinebusu (A):

- Producent/ Opiekun Artystyczny
- Kierownik Produkcji: logistyka całości realizacji przedsięwzięcia, koordynowanie prac zespołu Cinebusu oraz nadzorowanie prac zespołu realizującego film
- Koordynator techniczny/kierowca Cinebusu: techniczna strona Cinebusu, od znajomości wszystkich elementów technicznych i ich użytkowania, po wydawanie i przyjmowanie sprzętu do realizacji w trakcie trwania zdjęć
- Koordynator techniczny/kierowca: osoba nadzorująca proces zdjęć i postprodukcji (montaż, udźwiękowienie, efekty specjalne), znająca sprzęt oraz oprogramowanie Cinebusu

Komentarz: zarówno Zespół Cinebusu (A) jak i Zespół realizujący film (B) działają w ścisłej współpracy od początku do końca realizacji filmu. Zadaniem stałego zespołu A jest wdrożenie zespołu B w funkcjonowanie Cinebusu oraz koordynacja działań na planie filmowym. Część prac odbywa się już w okresie przygotowawczym, w którym Kierownik Produkcji Zespołu A ocenia zakres potrzebnych prac oraz czas realizacji wspólnie z zespołem B. To przede wszystkim opracowanie scenariusza od strony logistyczno-organizacyjnej m.in. oszacowanie ilości dni zdjęciowych, zapotrzebowania na materiały i sprzęt potrzebny do realizacji. Koordynatorzy techniczni mają także uprawnienia do kierowania Cinebusem.

Zespół realizujący film w Nowym Modelu Produkcji (B)

- Reżyser i/lub Scenarzysta
- Producent/Kierownik produkcji
- Autor zdjęć
- Operator obrazu/ AS tech / Ostrzyciel
- Scenograf
- Kostiumograf
- Koordynator produkcji
- 1 AD/kierownik planu
- Montażysta
- Postprodukcja obrazu (1 osoba online efekty, korekcja barwna)
- Realizator dźwięku plan
- Realizator dźwięku (udźwiękowienie) – doraźnie dźwięk na planie
- PR manager/koordynator
- Oświetlacze/Grip (2, w zależności od rozmachu produkcji)
- Dyżurni planu (opcjonalnie 2 osoby - rozstawienie namiotu, prace doraźne, kierowcy)
- Ochrona (noc)

Komentarz: Zespół realizujący film konstruowany jest na podstawie wcześniejszych przygotowań wynikających z analizy scenariusza oraz współpracy Producenta, Kierownika produkcji zespołu A oraz Reżysera, Producenta, Kierownika produkcji i Autora zdjęć zespołu B.

Podział na dwa zespoły wydaje się konieczny do realizacji warsztatów, np. gdy odbywają się kursy audiowizualne, jak ten w Bydgoszczy – 4 produkcje w tym samym czasie. Ważne by sprawdzić tę propozycję w praktyce. Co działa, a co np. opóźnia prace? Nowy Model Produkcji Filmowej przewiduje, że część zawodów filmowych zostanie połączonych lub

zmodyfikowanych na potrzeby realizacji. Osoby pracujące w takim zespole musiałyby „na nowo” nauczyć się pracy, ze świadomością ograniczeń, ale nie na zasadzie „wszyscy robią wszystko” (zwłaszcza w kwestiach organizacyjnych). Musi być osoba zarządzająca planem i przydzielająca obowiązki i kompetencje.

Rok 2017 był bardzo intensywny. Udało się przeprowadzić większość z planowanych zadań, wyciągnąć wnioski z realizacji oraz wyznaczyć kierunki działania na przyszłość. Rosnące zainteresowanie Nowym Modelem Produkcji Filmowej było widoczne podczas kursów audiowizualnych, a także Plenerów, gdzie w tym roku zanotowano największą ilość uczestników. Nowy Model Produkcji Filmowej nie jest już tylko założeniem teoretycznym, a realnym działaniem. To także proces ciągłych udoskonaleń, w które warto inwestować czas i środki.